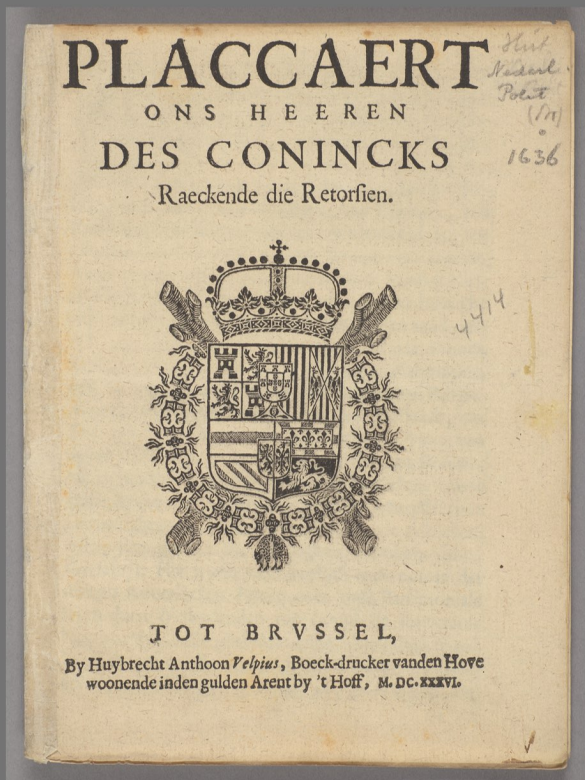

Placcaert ons Heeren des Conincks raeckende die retorsien.

Tryck // / I25 B14c Br. I636

Tillkomstår 1636

Digitaliserad år 2019

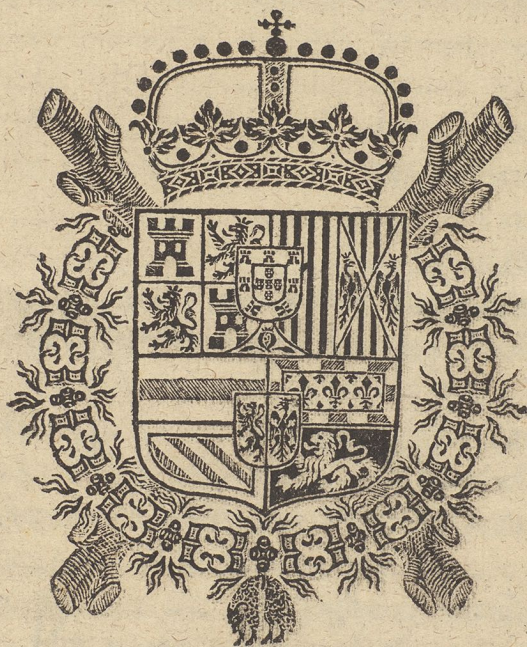
*Hist
Nederl.
Polit
(M)
1636*

PLACCAERT

ONS HEEREN

DES CONINCKS

Raeckende die Retorsien.

4414

TOT BRVSSSEL,

By Huybrecht Anthoon *Velpius*, Boeck-drucker vanden Hove
woonende inden gulden Arent by 't Hoff, M. DC. xxxvi.

PLACCAERT

ONS HEREN

DES CONINGKS

Rechnende die Rechten.

TOT BRVSSEL

By Hendrick Gynthon Vapin, Boeck-drucker vanden Hove
woonende in den gilden Aent by 't Hoff, M. DC. XXXVI.

ke
Co
Al
va
de
va
ry
va
va
ne
Ze
Sw
He
Sta
Gr
Al
fie
on
sey
He
Her
der

PHILIPS byder gratie Godts Coninck
 van Castillien, van Leon, van Arra-
 gon, van beyde de Sicilien, van Hie-
 rusalem, van Portugal van Nauarre,
 van Grenade, van Toleten, van Va-
 lentien, van Gallicien, vande Maillor-
 ken, van Seuilien, van Sardinien, van Cordube, van
 Corfycke, van Murcie, van Iaen, vande Algarben, van
 Algesire, van Gibraltar, vande Eylanden van Canarien,
 van Indien soo Orientale als Occidentale, vande Eylan-
 den ende vaste Landen der Zee Ooceane, Ertz-hertoghe
 van Oostenryck, Hertoghe van Burgondien van Loth-
 ryck, van Brabandt, van Limbourg, van Luxembourg,
 van Gelre, ende van Milanen, Graue van Habsbourg,
 van Vlaenderen, van Arthois, van Burgondien Palsgra-
 ue, van Thirol, van Henegouwe, van Hollandt, van
 Zeelandt, van Namen ende van Zutphen, Prince van
 Swaue, Marck-graue des heylich Rycks van Roome,
 Heere van Vrieslant, van Salins, van Mechelen, vande
 Stadt, Steden ende Landen van Vtrecht, Ouerryffel ende
 Groeninghe, ende Dominateur in Asie ende Affricken.
 Allen den ghenen die dese jeghenwoordighe sullen
 sien saluyt. Het is een jeder kenlijck ende notoir, dat
 ons als natuerlijcken Prince over onse Patrimoniale
 seven-thien Neder-landen toe compt de souveraine
 Heerschappye ende ghebiedt, ende namentlijck in ons
 Hertochdom van Brabant, ende Graeffschap van Vlaen-
 deren, ende dat even principalijck, absolutelijck, en-
 de vol-

de volcomelijck in elck deel oft vleck der selver, ende gheensins noch ter geenre plaetse ter saecken oft by middel van dependentie, ghevolgh, oft ressort van d'een onder, oft van d'andere, midts dat geene Stadt oft plaetse en heeft eenighe Souverainiteyt over d'ander, maer wy alleen over al: ende wat privilegien, jurisdictie, ressort, oft ander vermoghen wy, oft onse Voorzaeten aen eenighe Stadt oft plaetse van onse Landen verleent hebben, oft souden moghen verleenen, dat en raect geensins onse Souverainiteyt, de welcke ons altyt gheheel blijft, ende soo volmaect ende absolut in't minste Dorp van't ressort van eenighe principale Stadt, als inde selve. Het is mede even kennelijck ende onwedersprekelijck dat het moetwillich ghewelt ende rebellie van onse Onderzaeten, niet en can, noch en heeft nergens in't minste ons connen aff-nemen onse Souverainiteyt, noch aende selve eenich recht daer toe, noch selfs gheene possessie, noch deughdelijck off rechtelijck besit, off ghebruyck daer van gheven, dan alleenlijck een feytelijcke ende gheweldighe detentie ende occupatie van gheheele Provincien, oft wel van eenighe plaetsen ende Steden, die sy ons by hunne onrechtveerdighe wapenen hebben aff-ghenomen, daer wy wel gheduerende de selve vsurpatie ontwyffelijck behouden ons recht ende Souverainiteyt, maer nochtans de selve midlertyt niet en connen daetelijck te werck stellen ende ghebruycken. Sonder dat nochtans de voorsz. vsurpatie van eenighe Steden (ten waere van alle de sterckten ende Steden van eenige

Pro-

Provincie) haer oynt heeft gheextendeert tot het plat
 Landt, onder deckfel van dat het onder de selve Steden
 soude refforteren oft daer van dependeren, midts dat, als
 voorseyt is, sulckxdaenich reffort, dependentie, oft ge-
 volgh noynt en is gheweest, noch en can syn in 't stuck
 van Souverainiteyt, de welcke oversulckx ons blijft soo
 nopende de gherechticheyt, als nopende het datelijck
 ghebruyck, niet-teghestaende eenighe contributien oft
 andere extorsien, die de rebellen al-daer souden pleghen,
 soo langhe sy-lieden onse wapenen uyt het voorsz. plat
 Landt niet en connen absolutelijck sluyten, ghelijck
 uyt de Steden by hun veroveret. VVant sulckx niet ver-
 moghende, en is alle hun voor-stel al-daer anders niet
 als een enckele turbatie, ende gheensins aff-neminghe
 van 'tplat Landt. D'welck oversulckx daer door niet en
 verandert van nature, maer blijft onder onse Souveraini-
 teyt als voore: synde daerom by den derden Artickle
 van 't twelff jaerich bestandt, besproken gheweest, dat
 de partye houdende eenige Stadt oock soude ghedueren-
 de 'tselve bestandt hebben het plat Landt daer van de-
 penderende: in clær teecken dat buyten den tyde van
 'tselve bestandt sulckx egeene plaetse en mocht hebben,
 ghelijck oock datelijck het teghen-deel van dien, soo voor
 als naer 't voorsz. bestandt, namentlijck inde Landen
 van Berghen ende Breda is ghebruyckt gheweest, al-waer
 de Souverainiteyt aen onse Voor-zaeten, ende aen ons
 by den rebellen is erkent gheweest, oock ten tyde dat
 soo wel de Stadt van Breda, als die van Berghen onder

hun ghewelt gheweest syn. Ende boven dien, jae dit al
 cefferende, soo is't notoir dat de vier quartieren van
 Maes-lant, Pee-lant, Oosterwyck ende Kempe-lant tot
 allen tyden verscheyden syn gheweest vande Stadt van
 s'Hertoghenbossche, ende daer mede egheen ghemeyn-
 schap en syn hebbende, noch in het ghebiet, in-schry-
 vinghe oft vervanginghe der selver en hebbenghestaen,
 soo in politicque als andere saecken, hebbende hunne
 separate wetten, costuymen ende regeringe, ende ette-
 lijcke Dorpen hun immediaet ressort ende appel aen on-
 sen Raede van Brabant, Stadt van Antwerpen, ende
 elders. Iae noch jeghenwoordelijck en ghebruyckt die
 voorsz. Stadt egeen ghesach oft ghebiedt uyt haer eygen
 selven over de voorsz. vier quartieren, ten waer by mid-
 del van speciale ordrende bevel vande pretensen Raede
 der voorsz. rebellen, oft by ghewillighe submissie van
 eenighe inghesetenen, ghelijck allen 'tselve met claere
 ende onwederlegghbaere redenen ende bescheeden over-
 thoont is gheweest inde conferentie hier te voorens ghe-
 houden binnen Tilborch, al-waer de ghedeputeerde
 vande voorsz. rebellen, hun onghelijck claerlijck bevin-
 dende, hebben ghepresenteert die voorsz. vier quartieren
 te deyen.

Desen al niet-teghenstaende den vyant, oock niet te
 vreden wesende mette groote voordeelen van contribu-
 tien die hy heeft tot vyff oft ses-mael soo vele als 'tghene
 wy inde selve plaetsen ter saecken van beden oft subsidien
 syn lichtende ten platten Lande, heeft noch voirder ge-
 tracht

tracht hem als absolut meester te maeken van bynaer het
 meeste deel des voorz. plat Landts in onse voorz. Her-
 tochdom van Brabandt, hebbende by vremde nieuwic-
 heyt aende inghesetenen van t'voorz. Landt van Bergen
 op Zoom, ende vande voorz. Mayerye vanden Boslich
 verboden hunne quote te betaelen inde subsidien, oft
 veermeedinghe van beden over eenighe jaeren gheac-
 cordeert byde Staeten van Brabandt; soo verre dat hy de
 ingesetene van't quartier van Antwerpen heeft het dob-
 bel van dien ende meer aff-ghepraemt by retorsie; naer
 welcke attentaten ghevolght is het breken van hunne
 sauve-garden, by 't vanghen van onse Officieren inde
 voorz. Mayerye: welcke sauve-garden sy noch te vooren
 ghebroken hadden by het doorsteken vande Dycken by
 de Sadt van Antwerpen tot onsprekelijcke schaede, jae
 oock tot verminderinghe van hunne eyghen contribu-
 tie. Ende alsoo wy als doen niet en hadden connen lae-
 ten daer teghens te voorsien, ende de voorz. rebellen
 by ghelijcke middelen te praemen tot weder-roepinghe
 vande voorz. verboden ghedaen aen die vanden Lande
 van Berghen, ende vande Mayerye van s'Hertogenbos-
 sche, soo heeft men strackx daer teghens vernomen het
 verjaeghen ende op-haelen van verscheyden Pafstooren
 ende Religieusen, niet alleenlijck in Brabandt, maer oock
 in Vlaenderen, achtervolghens het ordre generael by den
 vyandt uyt-ghegeven van al-daer te vanghen alle de gee-
 ftelijckheyt sonder uyt-neminghe, behouders die vande
 quartieren die hy voor syne was houdende. Ende alsoo
 vvylen

wylen den Marquis d'Aytona in't jaer 1634. als-dan onsen Stadt-houder ende Gouverneur Generael van onse Neder-landen ghestelt tot de compste van onsen seer lieuen ende seer beminden goeden broeder FERDINANDVS, byder gratie Godts Infante van Spaingnen, teghens soo vele moetwilligheden ende attentaten vanden vyant daghelijckx vermeerderende, hadde gepooght te versien by saisissement van eenige Ministers ende Officiers vanden selven vyandt, waer van d'executie niet seer sterck en wiert ghedreven, om dies-wille dat den vyandt als-doen scheen hem te willen accommoderen, soo is even-wel naer vele andere insolentien des selfs vyants, als namentlijck van te willen beletten alle toe-voert uytten platten Lande totte Steden van onse gehoorfaemheyt ende verscheyden herde retorsien, uyt-ghecomen syn Placcaert vanden tweeden Februarijlest-leden, gebouwt op seer abusive maximen, als boven claerlijck bewesen is, by welck Placcaert met onverdrachelijcke en tot noch toe onghehoorde insolentie, oock wel dervende segghen dat wy van alle rechten, jurisdictien, ende preeminentien deser Landen souden syn vervallen, hy beveelt eene seer redenloose en alder-herste retorsie tegen die gheestelijckheyt ende Officieren overal ten platten Lande onder onse gehoorfaemheyt woonende, om ons te dwinghen de voorz. Meyerye met verlies, niet alleenlijck van onse Souverainiteyt al-daer, maer oock vande Religie endetot verdruckinghe van onse goede Onder-zaeten, gheheelijck te verlaeten tot synen moctwil. Ende hoe-wel
by

by den voorsz. Placcaerte by hem is ghestelt gheweest den tyt van thien daeghen, binnen welcke de voorsz. geestelijckheyt ende Officieren hun vande platten Lande gheboden worden te vertrecken, soo heeft hem nochtans den selven vyant vervoordert binnen den tweeden ende derden daeghe daer naer, groot ghetal vande voorsz. geestelijckheyt, oock Prelaten onder hunne sauve-garde ende contributie, soo in Brabant als Vlaenderen ende over Maze synde, feytelijck te doen wech haelen ende ghevankelijck stellen. In alle welcke quartieren hy noch vele andere onghehoorde beswaernissen ende moetwillen by den voorsz. Placcaerte is voor-stellende: ende noch daeren-boven by seker ordre vanden 20. Februarij leest-leden, verbiedt aen alle onse Onder-zaeten vandē platten Lande hem contributie ghevende, by hunne waghens, peerden, schuytten, oft andersins eenige viures oft munitien van oorloghe te helpen aenvoeren in ghevolge van onse legers oft tot conuoyen te doen, op verbeurte van wagens ende peerden, ende dat de Dorpen ende personen die deselue vvagens, peerden, schuyten, ende andersins toecomen, oft gheuoert zullen hebben, zullen rançonnabel syn, oock langhe naer t'feyt, hoevvel sy daer toe gedvonghen hadden ghevveest: streckende al t'ghene voorseyt niet alleenelijck tegen alle redenen, maer oock tegen alle volcken rechten, jaē wort daer uyt clarelijck gespeurt, t'gene oock andersins by ons verstaen is des vyants meyninghe te syn al t'voorschreuen plat landt ten uyttersten jammerlijck te verwoesten.

Om waer tegens te ver sien ende t'voorz. geweld aff te weiren tot conseruatie van onse souuerainiteyt, ende oude oprechte Religie, hebben goet gevonden sonder prejudicie aende voorgaende Ordonnantien, ende naementlijck vande briefven vanden Marquis d'Aytona, in date den 6. Iunij 1634. daer by al noch bliuende gelijcke proceduren te ghebruycken ten regarde vande quartieren, landen ende vleckken, die hun tot noch toe onder onse voorz. rebellen hebben gehouden, ende dien volgende hebben wy opgheseght, ende seggen op by desen alle Sauvegarden t'ly generale oft particuliere aen alle Predicanten, Ministers, ende andere leeraers oft dienaers van hunne kercken, egeene uytgefondert, mitfgaders alle Drossaerden, Schoutetten, Dyckgraven ende Officieren, heure Stede-houders ende Substituten inde quartieren van tusschen Maes ende VVael, over Iffel, ende Rhyn, het Ryck van Nimmegen, landt van Cuyck, Bommelerweert, die Suyt-hollansche Dorpen ende plaetsen, Sevenbergen, Elsen, Meeuwen, Dussen, VVerckendam, lant van Altena, lant van Heusden, die polders van Blommendal ende andere daer by ghelegen, die hooge ende leege Swaluwe, appendentien ende dependentien der selver, Princelant, Cruycelant, Steenberghen, den Doel ende by liggende Polders, mitfgaeters het Graeffschap Meurs, ende voorts alle andere vleckken ende plaetsen die wy tot noch toe onder Sauvegarde hebben getolereert, om binnen den tyde van thien daegen naer de publicatie van desen te vertrecken, ende hun

van

van het platte lant te retireren, op pene dat die aldaer
 naer den voorsz. tydt sullen gevonden worden, by een
 jeder als van goeden prinse geransoeneert sullen mogen
 worden tot onser tauxatie, totter tyt toe dat de voorsz.
 rebellen alle attentaten ende nieuwicheden by hunnen
 voorsz. Placcaete voorts-gekeert sullen hebben, affge-
 daen ende daer van gedefisteert. Ordonnerende voorts
 terwylen dat sy hun niet en ontsien het exerceren vande
 oprechte, waerachtige Catholijcke, Apostolijcke ende
 oude Religie onder het Marquisaet van Bergen op Zoom
 Cuyck, ende andere plaetsen te turberen, dat alle hunne
 Kercken, consistorien, ende vergaeder-plaetsen in de
 selue quartieren sullen worden gesloten, met expres be-
 vel ende interdict dat niemant die gepretendeerde gere-
 formeerde religie, t' sy int publicq oft int heymelijck, in
 huysen, oft daer buyten in eenigerande maniere, en sal
 mogen exerceren, maer eenieghelijck hem houden als
 priuate persoonen, en sich draeghen in alle stillicheyd,
 soo als goede onderfaeten betaempt, ende tot dien eynde
 den eedt van ghetrouwicheydt doen in handen vande
 Officierien die daer toe specialijck sullen worden geau-
 thoriseert, die daer van sullen schuldich sijn register te
 houden, ende ons te veraduenteren vande ghedaene de-
 voiren, om teghens die ouertreders ende ghebreckelijcke
 gheprocedeert te worden naer behooren. Ende want die
 voorsz. rebellen pretenderen te lichten onse domeynen,
 beden, ende andere souveraine gherechticheden niet al-

leen ouer die voorsz. vier quartieren, maer oock die quartieren van Louen, Antwerpen, Mechelen, ende Vlaenderen, Soo ordonneren wy aen alle inghesetenen vande voorsz. quartieren die onder den vyant tot noch toe hebben ghereforteert, ende die eenighe renten chynsen, pachten, oft liedt anders ter cause van Domeynen schuldich sijn, die te betaelen aen onsen Rentmeester van onse domeynen ter naester plaetsen residerende, ghelijck wy oock aende zelue ordonneren dat zy aende zeluen Rentmeester zullen betaelen ende leueren wat zy inde ordinaris ende extraordinaris beden ende ghemeyne middelen mette augmentatien van dyen schuldigh zijn te betaelen, op pene van parate executie. Verbiedende voorts ende interdicerende wel scherpeelijck by desen aen alle ende een ieghelijcke van onse onderfaeten soo wel vande voorsz. vier quartieren als andere, gheestelijck oft weerelijck, van wat conditie oft qualiteyt sy soudemoghen wesen, egeensints te obedieren oft gehoorfaemen de voorsz. ordonnantien oft placcaeten, noch andere van gelijcke stoffe by de voorsz. rebellen uyt-ghefonden, oft uyt te seynden, directelijck noch indirectelijck, op pene van onse indignatie, ende arbitralijck gestraft te worden: gelijk wy oock verbieden ende interdiceren op gelijcke pene egeensints te kennen oft te rechte te staen voor den pretensen nieuwen hoof-banck by de voorsz. rebellen binnen Bergen op Zoom te seer moetwillichlijck ende tegen alle redenen, op-gericht, onder een

onwaer-

onwaerachtich pretext van dat wy gelijcke banck zoudé hebben gestelt binnen de Stadt Breda, daer het minste niet aff en is geschiet. Ende aengesien die voorsz. rebelen hun wederom hebben vervoirdert te beschrijuen eenige Officieren vande voorsz. vier quartieren ten eynde sy souden ouer-brengen hunne commissien, wy verbieden anderwerff aen alle Officieren vande selue quartieren, van wat qualiteyt sy zijn, het voorsz. beschrijff te gehoorfaemen op pene inde voorgaende placcaeten begrepen. Hebben daer-en-bouen geordonneert ende ordonneren by desen aen alle ende een yegelijcke Dorpen ende ingesetene ten platten lande onder onse contributie sittende, dat zy hun sullen hebben te verdraegen van met hunne waegens, kerren, peerden, schepen, oft schuyten eenigen dienst te doen aende voorsz. wederspannige Prouincien, oft henne aenhangers, om te voeren eenige viuers, munitien van oorloge oft andersints t'sy om te volgen den Leger oft convoyen te doen, op pene van goede prinsse vande waegens, kerren, schepen, en schuyten ende daer-toe dat de dorpen ende perfoonen die de selue sullen toecomen off ghevoert hebben, zullen rantsoenabel sijn t'onser tauxatie ende daer van recherçabel blijuen een gheheel jaer lanck naer de selue contravenctie, t'zy de selue daer-toe beuonden worden gedwongen te sijn, oft niet, naer den dienst gaende oft daer van keerende, ledich off gheladen, hoedanich t'selue mach wesen.

Ontdieden voorts onsen seer lieuen ende ghetrouwen die
 Hoofft Presidenten, ende Luyden van onsen Secreten en Groo-
 ten Raede Cancelier ende Luyden van onsen Raede van Brabât
 Cancelier ende Luyden van onsen Raede van Gelderlant, Presi-
 dent ende Luyden van onsen Raede van Vlaenderen, ende allen
 anderen onsen Rechteren ende Officieren dient behooren zal,
 dat zy dese jeghenwoordighe doen publiceren ende vercondi-
 ghen, al om me binnen de plaetsen ende limiten van hunne ju-
 risdiction respectiuelijck daermen ghewoonlijck is uyt-roepin-
 ghen ende publicatien te doen, ende voorts de selue onderhou-
 den ende doen onderhouden in alle haere poincten ende artyc-
 kelen, procederende ende doende procederen teghens de ouer-
 treders ende onghhehoorsaeme by executie vande penen hier
 bouen vermeldt, sonder eenighe gunste, dissimulatie, oft ver-
 dragh. Want ons alsoo ghelieft. Des toirconden soo hebben wy
 onsen Zeghel hier aen doen hanghen. Ghegheuen in onse
 Sradt van Brussel den vierden dach van Meert, int Iaer ons Hee-
 ren, duysent ses hondert ende sessendertich. Ende van onse
 Rijcken het vyffthienste. Gheparapheert Ro. Vt. op de plycke
 stont gheschreuen, *By den Conink in sijnen Raede*, onderteekent
 Verreyken, ende was ghezeghelt metten grooten Zeghel van
 sijne Majesteit in rooden wasse, uyt-hanghende in dubbelen
 steete van Parckement.

